

Nagyváradai Estilap

Főszerkesztő: MARTON MANO

Kiadóhivatal: Hegedűs Hirapiroda
Szerkesztőség: Károly herceg (Szilágyi Dezső)-utca 6.

Felelős szerkesztő: KATONA BELA

Új biborosok

A romai szeniszér a békeről és a
vaukán politikájáról

— Az Estilap eredeti távirata —

Rómából táviratozzák: A pápa a tegnapi megtartott titkos konzisztóriumon biborosokká nevezte ki Ceretti párisi, Gasparri brazíliai nunciust, Verdet, a rituale kongregációjának titkárát, Odonei Patrikot. A r m a g h

Érseket.
A pápa a kinevezések alkalmából allokuchót tartott, amelyben örömet fejezte ki a szent év sikere fölött. Az egész világ nagyszabású zarándoklás a vallásos érzés megnyilatkozását jelenti.

Hangsúlyozta, hogy számos állam a békeszeretettel szellemétől vezéreltetve olyan szerződést kötött, amelyet Krisztus földi helytartói ajánlottak figyelmükbe.

Sajnos a papság mai helyzete nem kedvező a keresztény társadalom általános egyetemére és nem felel meg a reá ruházott legmagasabb tekintélynek. A pápát csak azon kapjuk átéléssel lehet felkeresni, amelyeket ő maga nem léphet át — mindaddig, amíg a mostani viszonyok fennállanak.

Elénken sájnálja a chilei egyház különválását, a mexikói katolikusok helyzetét és utalt az Argentiniával, Csehszlovákiával, Jugoszláviával szemben fennálló viszony borús mozzanataira. Ezekkel az államokkal szemben Isten diadonságának hirdetésén kívül semmit sem tehetett. Örömet fejez ki a franciaországi katolikusok helyzetének javulása fölött. Bejelentette, hogy Bajorországgal, Lengyelországgal sikerült a konkordátumot megkötni.

Végül kijelentette, hogy jövőre Assisi Szent Ferenc hetedik centenáriuma alkalmából az egész világra kiterjedő hatalmas ünnepségeket fog rendezni.

Nagyváradai árfolyamok

Magyar korona	330	—	áru	328	pénz
Dollár	21450	—	—	215	—
Cseh korona	638	—	—	640	—
Sváici frank	4150	—	—	4165	—
Osztrák shilling	3030	—	—	3045	—
Francia frank	770	—	—	780	—
Angol font	1045	—	—	1046	—
Lira	875	—	—	880	—

Koalíciós kormány Németországban

Hindenburg szocialista belügyminisztere

— Az Estilap eredeti távirata —

Berlinből jelentik: Miután Fehrenbach, a centumpárt elnöke nem fogadta el a kabinetalakításra vonatkozó megbízást, mert pártja a kormányválság megoldásában nem kíván vezetőszerepet vállalni, Hindenburg köztársasági elnök tegnap délelőtt Koch volt minisztert, a demokraták vezérét bizta meg kabinetalakítással, aki a megbízást el is fogadta.

Koch alighogy távozott a köztársaság elnökétől, megkezdte tárgyalásait a pártvezérekkel, akik-

nek kedden mutatja be munkaprogramját. A szocialdemokraták, a néppárt, a centrum és a bajor néppárt kiállításba helyezték támogatásukat. Az eddigi tervek szerint az új kormány alkancellárja Müller Herman, külügyminisztere Sresemann, gazdasági minisztere Luther, igazságügyminiszter Marx és belügyminisztere a szocialdemokrata Koester lesz.

A kabinet ebben az összeállításban Németország igazi koalíciós nagy kabinetje lesz.

Kik tarthatnak Váradon rádió-készüléket

A rádió-rendelet a hadizónára

Eddig Nagyváradon — a szigorú rádiótörvény és a még szigorúbb miniszteri rendelkezések következtében senkinek sem tarthatott rádió-készüléket. Most aztán a divízió parancsnoksága átiratban közölte a rendőrprefektúrával, hogy — a legújabb rendelkezések értelmében — a 30 kilométeren belüli hadizónában a következő feltételek mellett lehet rádió készüléket fölszerelni:

1. A határhoz 30 kilométernyi közelségig terjedő hadizónán belül — a törvény 9. §-a szerint kaphatnak engedélyt az állami hivatalok.

2. Gyárak és vállalatok, amelyek az ország ipari és kereskedelmi érdekeit mozdítják elő, ezenkívül a rádió-apparátusok készítésével

foglalkozó üzemek az esetben kaphatnak engedélyt, ha működésük a törvényes iromák szerint történik és ha azok vezérigazgatója a felelősséget vállalja és végül, ha az engedélyt a katonai parancsnokság és a rendőrprefektúra véleménye alapján a posta és távirat vezérigazgatóság megadja.

3. Magánosok csak akkor kaphatnak engedélyt, ha lakóhelyük a határtól legalább 30 kilométernyire esik. Eszerint Nagyváradon magánember nem szerelhet föl rádiókészüléket.

Értesülésünk szerint a Rádiorádió távirati iroda nagyváradon május 1-én kezdve speciális engedélyt kapott a rádió használatára.

A váradai tifuszi járvány

Major főorvos nyilatkozata

Az Estilap több ízben foglalkozott az egyre sűrűbben megismétlődő tifuszos megbetegedésekkel, amely a megyében és Váradon is szinte járványszerűen lépett fel. A hivatalos helyről nyert információink szerint kétségtelenül megállapítható, hogy

a járványt egyes községekből hurcolják be a városba.

Igy betegedett meg aztán Tomoián János ötödik gimnázista is, aki a görög katolikus szeminárium bennlakó növendéke és három héttel ezelőtt bőrbetegséggel került a

kórházba, ahol egy tifuszigyanus falusi ember inficiálta. A tiszti főorvosi hivatal intézkedésére a szeminárium épületét zár alá helyezték.

Az újabb megbetegedéssel kapcsolatosan beszélgettünk ma délelőtt dr. Major László tiszti főorvossal, aki a következőket mondotta:

— Nyugtalanlásra nincs semmi ok. A főorvosi hivatal minden óvintézkedést megtett a járvány továbbterjedésének megakadályozására. A szeminárium épületét természetesen zár alá vettük és naponta főbb izben ellenőrizzük a diákokat.

Apponyi és Andrássy intervéniak Beniczkyről

— Budapesti tudósítónk távirata —

Politikai körök értesülése szerint Apponyi Albert és Andrássy Gyula grófiok lépéseket szándékoznak tenni a magyar kormánynál, hogy Beniczky Ödön volt magyar belügyminisztert, akit — mint ismeretes — másfél évre ítéltek kormányzósértésért, megrongált egészségére tekintettel ideiglenesen helyezték szabadlábra.

A mai zürichi nyitás

BUDAPESTI 24050

BERLIN 12345— PARIS 1875—
NEW-YORK 51850 PRAGA 153550
LONDON 251475 B.PEST 7270
BÉCS 7312—

Közelharc egy pesti szocialista gyűlésen

— Budapesti tudósítónk távirata —

A szocialdemokrata szakszervezetek vasárnap délelőtt munkanélküli népgyűlést hívtak össze a Thököly-uti Vas munkás-Otthonban. Az otthon hatalmas nagyterme és udvara zsúfolásig megtelt érdeklődőkkel. A hallgatóság nagyrésze a gyűlés megkezdése előtt Vágit, a független szocialisták vezérét éltette. Vágiek röpiratokat is osztogattak, amelyeket a rendőrség lefogott. A rendbontók a gyűlés elnökének megnyitóját — viharos közbeszólásokkal fogadták és összetűzték a szocialdemokratákkal. A harc több sebesülttel végződött.

Olasz fascisták Budapesten

Budapestről táviratozzák: Voipe Gioachino román egyetemi tanár, több fascista képviselőt társaságában tegnap Budapestre érkezett, hogy a Corvin Mátyás társaság Türr István ünnepélyén az olasz kormányt képviselje. Ez a látogatás viszonzása a magyar küldöttség római szereplésének, mely bizottság nemrégiben Pekár Gyula vezetésével a magyar kormány nevében vett részt a Türr István centenáriumi román ünnepén. Voipe, az Új Nemzedéknek hosszasan nyilatkozott a fascizmus lényegéről, hangzottatta Olaszországnak Magyarországgal szemben érzett szimpátiáját.

Apolló mozgószínház

Ma utoljára

Az aranyember

Az utóbbi idők legjobb magyar filmje 10 felvonásban.
Főszereplők: Lenkefi Ica, Makai Margit, Beregi, Rajnai Gábor
Szerda, csütörtök, péntek

A sátni leánya

Csempész dráma 8 felvonásban.

A főszerepet BARBARA LA MARR alakítja

HIREK

A Csarnok küldönsége

Hód ut Rendőrprefektusnál

A nagyvárad Kereskedelmi Csarnok vezetéke dr Popper Ákos elnök és dr Fried János főtitkár vezetésével ma délután tisztelegtek Reu Illés dr rendőrprefektusnál.

Dr Fried János főtitkár üdvözölte a prefektust, akinek jóindulata támogatását kérte.

Reu dr rendőrprefektus válaszában kijelentette, hogy örömmel jött Nagyváradra és értékelni tudja a város fejlett kereskedelmét. Minden esetben a legnagyobb bizalommal fordulhatnak hozzá a Csarnok tagjai, készséggel áll rendelkezésükre.

* Freifeld Mór halála. A régi Nagyvárad emberei szép lassacskán egyenként elköszönnek. Elmennek észrevétlenül, hogy az újakat tüteleikben, mulatságukban ne zavarják. — Most Freifeld úr tűnik el a megszokott, rokonszenves alakok közül. Freifeld Mór előkelő főpincéri sorban kezdte Váradon abban az időben, amikor a jókedvű, gondtalan emberek városa volt ez itt s ezek a vidám emberek szerették egymást. Freifeld nemsokára a Lloyd kávéház gazdája lett s a helyiséget akkor elegáns társaságok frekvenciálták, hiszen ott volt az első mozi. Mikor a kávéháztól megvált, visszavonult a zajos üzletektől, mert Freifeld úr régen beteg volt. Nagybetegen járta a világirodalmat, szanatóriumokat, itthon meg szerető család ápolta éveken át. A derék, jó ember halála bizonyára széles körben fog mély részvétet keltetni. Nagyszámu családja gyászolja.

* A december 17-iki cellókoncert. Popescu cellóművész csütörtökön este tartja meg koncertjét a Katolikus Körben. A várad hangversenylátogató közönség már igen jól ismeri a fiatal és tehetséges művészt. A filharmonikusok hangversenyein a szimfóniákban előforduló csellósóólók megismertették Popescu lágy és meleg tonusát a várad koncertpublikumával viszont a tavalyi önálló hangversenyén bemutatta kiforrott és fölényes technikai képzettségét. A csütörtök esti koncert programja nagy zenei problémákat ad művészetnek és publikumnak egyaránt. Popescu mély és tisztult zenei koncepcióját fogjuk megismerhetni Bach g-dur suite-je és Haydn a zeneirodalomban felül nem mult gon-

dolkaversenyművében. Ez utóbbit Váradon Pablo Casals adta elő és bár több mint egy évtized, hogy azóta elmúlt, a váradiak még mindig csodálattal emlékeznek vissza erre a forró koncertre. Popescu ezidén is D. Eichner Ilona zongoraművészre fogja kísérrni. A hangverseny előreláthatólag igen látogatott lesz, mivel kivételes erdeklődés nyilvánul a talantumos gondolkaművész idei debütje iránt.

* Kedden, december 15-én d. u. 6 órakor a vármegyeház nagytermében Mavrodin A. felolvasást tart, a Szabad egyetem keretén belül, melynek címe „Politika és műveltség.”

* Karácsonyi képvásár Nagyváradon. Beszámoltunk már arról az érdekes képiállásról, amely — néhány nap óta — a Heyman-kertben látható. Két tehetséges nagybányai festőművésznek: Ferenczyne Láposy Etának és Magyar Eizsinek kiállításáról van szó, amely művészi érdekessége mellett most a karácsonyi ünnepek közeledésével nyer különös jelentőséget. A közönség most ugyanis feltűnő olcsón juthat művészi képekhez, amelyek — tudvalevőleg — karácsonyi ajándéknak igen alkalmasak. A kiállítás e hó 15-éig marad nyitva.

Elegáns nő AGI éremet használ.

* Hölgyek figyelmébe! Üzlet átalakítás folytán helyszüke miatt rengeteg divatlap, kézimunka, kosztüm és francia lapokat 20—30—40—50—60 lejtért ad a Hegedüs Hirtiroda.

* Okvetlen nézze meg az Angyal Drogueria világvárosi kirakatait.

MOZI

APOLLÓ MOZGÓSZÍNHÁZ HETI MŰSORA:

Kedd: Aranyember. Két rész 10 felvonás egyszerre.

Szerda, csütörtök, péntek: A sátni leánya, csempész dráma 8 felvonásban. Főszereplő Barbara La Marr.

— Barbara La Marr, amerikai filmstar játsza az Apolló új drámájában, a „Sátni leányát” — ban a fő női szerepet. Ez a tény már maga is biztosítja a nagyszerű csempészdráma nagy sikerét, amit a filmdarab cselekménye, izgalmas meséje csak fokozhat. A spanyol csempészek életét és kockázatos munkáját és a katonákkal vívott állandó harcát mutatja be. A sátni leánya igazi amerikai rendezésben és pompás felvételekkel. Ma kedden még Jókai páratlanul szép regénye, az Aranyember kerül színre, az elővetel után itélve ismét zsufozásig feltételezték. Jön: A bagdadi tolvaj!

— „Kínai kaland” a címe annak a 7 felvonásos hatalmas filmnek, amely ma, kedden látható a Dorian-filmszínházban. Pola Negri, a legtehetségesebb, legszebb és legnépszerűbb filmszínésznő játsza az izgalmas film főszerepét. Előzőleg színre került „München”, a legjobb rajzolt trükk-film. — Jön: az „Ördög bibliája” Nita Naldi-val és Conrad Nagel-lel.

HEYMAN-SZINKÖR

Előadások kezdetét hétköznap 5, 7 és 9 órakor. — Szombat, vasárnap és ünnepnapokon 3, 5, 7, 9 órakor. — Elővételi pénztár délután 10-től 1-ig.

HETI MŰSOR

Szerda: Moulin Rouge Titika, 8 felvonásban, főszerepben Sandra Milowanoff és Georges Vaultier.

Csütörtök: Moulin Rouge Titika 8 felvonásban, főszerepben Sandra Milowanoff és Georges Vaultier.

POLA NEGRI.

legújabb mesterműve a

Kínai kaland

Keleti dráma 7 felvonásban.

Ma kedden a

Dorian Filmszínházban

Dorian-film.

Az előadások 5, 7 és 9 órakor kezdődnek.

Jön

Jön

Jön

Az ördög bibliája

Nita Naldi és Conrad Nagel

— Moulin Rouge titka Franciaország, az egész világnépe kíváncsian tekint a párizsi Moulin Rouge mulatóba történő nagy eseményre, amelyet grandiózus felvételekben mutat be ez a film 8 felvonson keresztül. Érdekesebb érdekesebb esemény tárul szemlélő elé, mely tele van változatossággal. Az egész mulató szereplői és közönsége egy forgatagot képez, amikor megjelenik a hipnotizőr, ki a Moulin Rouge titkát felfedi. A szerepeket Sandra Milowanoff és Georges Vaultier, Madeleine Rodrigue játsszák. A Moulin Rouge titka kedden, szerda és csütörtökön 5, 7 és 9 órá előadásokban kerül vetítésre Heyman Szinkörben nagyszíni kíséző zene mellett.

* Orvosi gyakorlatban legjobban bevált, viselésben legkényelmesebb modern öltözködéshez legalkalmasabb haskötőket készít Kovács Sándorné (Nálgesztelap) pályaudvarral szemben.

* 70 lel a DIE DAME karácsonyi száma a Hegedüs Hirtirodában.

* Tündérutjak legújabb kézimunka lap decemberi szám megérkezett a Hegedüs Hirtirodába. Ára 60 lel.

Hatóságilag engedélyezett

VÉGELADÁS

rövid ideig a

RENAISSANCE

divatáruházban Bul. Reg. Ferd. 2.

Csak ma dönt a Csarnok kamarai alelnökség kérdésében

komplikációk az ipari alelnökség betöltése körül

A Kereskedelmi és Iparkamara alelnöki állásának betöltése elé, mint ismeretes, a Mosoi miniszterrel történt megállapodás után újabb akadályok gördültek. A kisebbségtanács tagok ugyanis elhatározták, hogy a részükre fennmaradt két alelnöki állást dr. Popper Ákossal és Mónus Sándorral töltik be. Dr. Popper Ákos néhány nappal ezelőtt közölte az érdekeltekkel, hogy másirányú elfoglaltsága miatt nem vállalhatja a számukra egyébként megtisztelő megnevezést. Dr. Popper lemondása után a kisebbségi tanács tagok körében az a gondolat merült fel, hogy az egyik alelnöki állás betöltésére Sonnenfeld Gusztávot kéri fel. Az a választás az érdekeltek körében nagy meglepetést keltett, mert Sonnenfeld Gusztáv számára az alelnöki állás nemcsak dekoratívmunkát, hanem komoly munkát is jelent. Az alelnöki, képzett nagyiparos ugyanis a kamara mindkét akciójának teljes bizalmát bírja. A másik alelnöki állást a kisebbségi iparosok reprezentánsával, Mónus Sándorral töltik be.

Nem érdektelen a kérdéssel kapcsolatosan a helyzetnek az különös alakulása, hogy e pillanatban a kamara megválasztott román alelnökei közül még csak a kereskedelmi csoport alelnöke, Pacala a gyógyszerész mondott le. Ellenben a berus mérnök, az ipari csoport alelnöke még nem adta le lemondását. Ha erre nem kerül sor, úgy ez ügyben még további komplikációk várhatók. Az ipari csoport élére tehát Mónus Sándor jelölése még kissé illuzóriusnak látszik, mert hisz a szönyegen lévő

paktumnak ez az elemi feltétele még egyelőre hiányzik.

A kamara kisebbségi tanács tagjai különben ma este hét órakor a Kereskedelmi Csarnok helyiségében ülést tartanak.

Megölte a koplaló kúra

Egy váradai szeszgyári hivatalnok tragédiája

A fogyókúrától a vegetáriánizmusig hány naiv és veszedelmes formája van az egészség és divat fanatikusainak. Csupa ártalmas, sőt gyilkos módszer, amely nint minden mérges orvosság, legfeljebb ha „rendelet szerint” volna használható. Váradon most a koplalókúra kergetett halálba egy jobb sorsra méltó embert. A szerencsétlen Stern Márton, — akit tegnap temettek, — még szerencsétlenebb családját és keservesen csalódott fanatizmusát hagyta itt emlékül, mentőképpen. Harminc egynehány évet élt és tragikus sorsát a tuberkulózis pecsételte meg. A Hitler és Breuer nagyváradai szeszgyár szimpatikus tisztviselője már hosszabb ideje betegeskedett, bár mint a tudóvész annyi más megrokantja, még esztendőig, sőt talán még évtizedekig is élhetett volna, ha ...

Körülbelül egy hónapja van annak, hogy Stern Márton, — az élethez való görcsös ragaszkodásával — a koplaló kúra fanatikusa lett.

— Mától fogva nem eszem mást, csak nyers gyümölcsöt és tejet.

Holmi tudós nénikék, vagy jóakaratu barátok tanácsolhatták ezt a beteg embernek, akiknek orvosai eddig csak azt az

nak. Ezen az ülésen foglalkoznak dr. Popper Ákos lemondásával és itt állapodnak meg véglegesen a kereskedelmi csoport élére szánt Sonnenfeld Gusztáv jelöltsége mellett.

Értesülésünk szerint a Kereskedelmi és Iparkamara e hó 20-ára összehívott rendkívüli közgyűlésén fogják a két alelnöki állást betölteni.

egy tanácsot adták, hogy jól, nagyon jól kell táplálkoznia. Szegény felesége hiába kérlelte:

— Elpusztulsz, ne tedd!

Stern Márton hajthatatlan maradt. S amikor felesége józanságának és szeretetének minden presztizsével megakarta akadályozni a kúrát, inkább elköltözött hazulról egy rokonához, semhogy a csodatevő kísérletről, a nyers gyümölcsről és a tejről lemondjon.

A többi hadd mondja el helyettünk dr. Rácz Ödön szanatóriumi főorvos, aki a beteg utolsó reménytelen napjaiban kezelte.

— Egy héttel ezelőtt hozták be a szanatóriumomba Stern Márton. Teljesen legyengült volt már akkor, ami nem is csoda, hiszen három hétig alig evett valamit. A tuberkulotikus beteget tudvalevőleg nagyon jól kell táplálni azért.

A cionista vezér váradai beszéde

Ussiskin tegnap esti előadása a zsufolásig megtelt Heyman-szinkörben

Tegnap délután Nagyváradra érkezett Ussiskin Menachem, a cionista világszervezet egyik vezére, a Keren-Kajemethnek nevezett földvásárló alapnöke, aki romániai körútján utoljára hagyta Nagyváradot.

A Heyman-szinkör páholyosait és nézőterét tegnap este zsufolásig megtöltötte a közönség, amely Ussiskin egyéniségére, mondanivalóira kíváncsi volt. Az egyik páholyban ott ült Reu Illér dr. rendőrprefektus és Bucico Koriolan dr. polgármester is.

Tíz órakor fellebbent a függöny és a közönség tapsvihara közben bevonult a színpadra Ussiskin, utána pedig a váradai cionista szervezet vezetői: Nuszbaum Sámuel, Bárdos Imre dr., Markovits Ignác dr., Altmann Sámuel, Lukács Zoltán és az erdélyi központi szervezet részéről Székely Béla.

Ussiskin zömök, energikus alakja áll természetesen az érdeklődés centrumában és a tapsviharon az ő neve tör át néha-néha. Végre csend lesz és Markovits Ignác dr. hozzákezdhet a román nyelvű üdvözlő beszédéhez. Köszönetet mondva a hatósági vezető személyiségek megjelenéséért, emlékeztet Markovits dr. arra, hogy Őuca külügyminiszter tavaly ismételt kijelentette, hogy Románia szimpátiával kíséri a cionista mozgalmat. Majd héberre és aztán ma-

gyára fordítja a beszédét és üdvözlözi a megjelenteket. Nuszbaum Sámuel német beszédében mutat rá, hogy a világ zsidóságának mai politikai vezérei bármely népek diszére válnának. E vezérek közül való Ussiskin, akit szónok az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség nevében üdvözlöi, (Taps.)

Bárdos Imre dr. a váradai zsidóság nevében magyarul üdvözlözi Ussiskint. Rámutat arra, hogy a Balfour-deklaráció megjelenése után még mindig nehéz helyzetben volt a világ zsidósága, mert az új-jáépítés nagy munkájához szükség volt hatalmas alapra. Így jött létre 1920-ban a Palesztina-alap, amelyre adakozni nemcsak zsidó, hanem emberi kötelesség is. (Viharos taps.)

Altmann Sámuel a Mizrachiközpont nevében üdvözlözi az ilusztris vendéget.

Ekkor a valósággal tomboló tapsvihar közepette Ussiskin feláll és nyugodt léptekkel előremegy, amint a rivaldán megáll, keménykötésű alakja a páholyközönség látszóveinek kereszttüzébe kerül.

Héber nyelven kezdi. Azt mondja: fáj neki, hogy idegen nyelven kell beszélnie testvéreihez. Fájdalmas az, hogy a földön hatvan évlamban szétszórt zsidóság más és más nyelven beszél. Ezt nem ta-

KÉTSÉGTELEN, HOGY A

KARÁCSONYI hirdetés az egész világon fontos tényezője a gazdasági életnek. Akik rendszeresen hirdetnek, kereskedők, iparosok éppúgy, mint vállalatok és pénzintézetek régen rájöttek, hogy a hirdetésért fizetett összeg nem hiábaváti kiadás, hanem szükséges befektetés, mely busásan meghozza gyümölcsét.

HIRDETÉSRE éppoly szükség van, mint a kirakatra vagy a forgalmas helyen lévő üzlethelyiségre. Vagy mit ér a leggazdagabb raktár és a legmélyebb ármérséklés, ha nem tudnak róla?

LEGALKALMASABB tér a hirdetésre természetesen a legelőjettebb ujság. Minél nevezetesebb a gazdasági viszonyok annál intenzívebben kell hirdetni, mert annál nagyobb szükség van megrendelőre, vevőre. A hirdetésnek azonban csak akkor van eredménye, ha a közzététel okosan, szakszerűen történik.

NAGYVÁRADI viszonyok közt a legjobb hirdetési orgánus az az ujság, amelyet sokan olvasnak. Aki a hirdetéseknek azt nézi, hogy olcsó legyen, az saját pénzének ellensége.

ESTILAP vagy reggeli lap: azt kell nézni, melyik az a lap, amelyet a közönség szeret és szívesen olvas. A karácsonyi lapokat még a szokottnál is többen olvassák. Minden kereskedőnek, vállalatnak érdeke, hogy annak a sok családnak, sok embernek, aki a karácsonyi számot olvassa, figyelmébe, szívébe idegződjék a cége, a neve.

A MI LAPUNK karácsonyi száma a kereskedelmi és ipari vállalatok valóságos cimtára lesz, amit a könyvespolcon is meg fog őrizni a közönség.

pasztizhatni más népnél, csak a zsidónál. Természetesnek tartja, hogy a zsidó ismerje a nyelvét annak az országnak, ahol él, de ugyanígy ismernie kellene saját nyelvét.

Majd németre fordítja a szót. Elmondja, hogy

öt hónapos európai körutjának végső állomása Nagyvárad,

innen hazatér Jeruzsálembe. Váradra való megérkezésekor különösen két momentum volt az, ami megragadta. Az egyik az, hogy héberül is üdvözölték; a másik az, hogy sok gyerek és ifju fogadta. Az ifjuság a zsidóság jövője; inkább, mint bármely más népnél.

Tölmácsolja ezután az „ő- és új-haza” üdvözlését. Erec Izraelt, ahol a zsidó történelem annyi dicsőséges ténye lejátszódott.

Üdvözlést hozott Palesztina síkságaitól, hegyeitől, romjaitól, városaitól, falvaitól, szent helyeitől — Nagyvárad zsidó népének...

A palesztinai zsidó nép valamennyi rétegétől, amelyek építenek, vetnek, hegyeket átfutnak — és ha kell, meg is halnak a zsidó haza jövőjéért. Attól az Erec Izraeltől hoz üdvözlést, amely ország előbb utóbb a föld egyik szellemi központja lesz (Taps); üdvözlést attól a földtől, amelyről megjósolták a halhatatlan próféták, hogy onnan fog kiindulni az Isten ígéje. Előadásának ténylegére térve elmondja Usiskin, hogy

Palesztinában a világ zsidóságának csak egy százaléka él.

De ez az egy százaléknál a zsidó organizmusnak a szíve s ha ez megszűnt dobogni, akkor nem él meg a szervezet sem. Ezt a szívet erősíteni kell, kolosszális munkával, amelyben a világ minden zugában lakó zsidónak részt kell vennie. A zsidóság különböző életformákban jelenik meg a különböző országokban. Ezzel szemben más népek, amelyeknek megvolt és megvan az anyaországuk, más államban idegen nép körében élve, — noha hűséges állampolgárai hazájuknak, mégis

soha egy pillanatra sem feledkeznek meg anyaországukról

és annak fejlődéséért minden áldozatot hoznak. Ezt a példát kell, hogy szem előtt tartsa a zsidóság és bármely országban él amellett, hogy jó állampolgár, gondoljon mindig őshazájára és áldozzon annak felvirágoztatás érdekében. (Taps.) A Balfour-deklaráció előtt évezredekkel volt már egy deklaráció, amely a zsidóság helyét Palesztinában jelölte ki.

Ezt a deklarációt Mózes írta alá.

A világ egyetlen hatalma sem olyan erős, mint egy nép akarata, ha eszmény felé törekszik. Ez csak idő és energia kérdése. Ha egy nép tud akarati, akkor tud teremteni. A cionizmus mindenestre óriás feladatot vállalt. Kétezer éve elhanyagolt országba, ahol szokatlan klíma van, akarja visszavinni a zsidó népet;

földművest akar nevelni abból, aki azt sem tudja, mi a buza,

mi a fű. Ez a zsidóság a világ minden nyelvén beszél, csak a magán nem; minden történelmet ismer, csak a magáét nem; minden iskolába járt, csak a magáéba nem. És ebből a népből akar a cionizmus egy egységes népet teremteni, amelynek

egy gondolata, egy nycive, egy hazája van.

Majd arról beszél Usiskin, hogy a cionisták ellenségei arra hivatkoznak, hogy a Palesztinában lakó ifjuság nem vallásos. Amde ebben, szónok szerint, éppen az a zsidó generáció a hibás, amely kényelmesen Európában akar maradni, vallási skrupulusokra való tekintettel. Volt már ilyen a zsidó történelemben: 2500 évvel ezelőtt Babilonból a zsidóknak csak egy kis töredéke tért vissza az őshazába és építette fel a második templomot. Viszont éppen

a „vallásos” zsidók maradtak kényelmesen Babilonban

és róluk, bizony nem jegyezték fel semmit a történelem. A Palesztinában levő iskolák közül a legjobbak éppen a vallási alapon álló mizrachistákéi.

Hangoztatja ezután, hogy a zsidóságnak, mint egy nemzetnek, kell igenis elfoglalnia azt a helyet, amely a népek társaságában megilleti. Mert van helye a népek közt annak a zsidóságnak, amely egyszóvalán öt év alatt épített fel magának nemzeti otthont, gigászi munkával és kis-kis adományokból. Újabb eszmerendire áttérve hirdeti Usiskin a szülőknek, hogy gyermekeiknek

ne pénzt gyűjtsenek, hanem ideált adjanak

nekik és lelket, amely magas célok felé tör. Figyelmezteti a jelenlevő asszonyokat, hogy ez a gyönyörű kötelesség rájuk vár.

Anteusz legendájára emlékeztet ezután: a görög mítosz e nagyszörű alakjára. Ez lebegjen a zsidóság lelki szeme előtt. A zsidóság elhagyta a földet — mint Anteusz — ezért erőtlenedett el. Ugy kell tennie, mint Anteusznak: vissza kell térnie az atyai földhöz, hogy újból a szépek, nemesek, kiválók népe legyen. Ehhez vasakarat kell; ébredjen már egyszer ennek tudatára a zsidóság.

Usiskin azzal végzi beszédét, hogy Palesztinát tüzzel pusztították el és a zsidóságot a száműzetésbe küldték. Most nincs más tenni való, mint visszamenni Palesztinába, felépíteni azt és felégetni a hidat, amely a száműzetés felé vezet.

Az egy óra hosszat tartó szónoklatot a közönség feszült figyelemmel hallgatta meg és a végén percekig ünnepelte Usiskint. A hallgatóság a Hatikva hangjai mellett oszlott szét.

**3-as Wertheim-cassa
sürgősen eladó
STERNBERG-nél 3**

**Flanetek, barchendek karácsonni
saisonra melyen leszálltva Leimer
Márton Rt.-nél.**

Papini: Krisztián István 360 le 2

Ne vegyen karácsonyi ajándékot

míg meg nem nézte az Angyal Drogeria kirakatait, amelyek meglepően olcsó áru párisi újdonságokkal vannak tele. Bul. Reg. Ferd. 1.

**Női
hócipő REICHARD
500 leltől
kapható cipőüzletében**

**Megkezdődött a karácsonyi és újévi vásár a
Bul. Reg. Ferd. Park áruházban (v. Rakóczy-ut
No. 3. Sz. 2256
Olcsó árak! Oriási választék mindennemű ajándéktárgyakban. Szolid kiszolgálás**

A régi Várad anekdota-kincse

az a könyv, amelyet most rendez sajtó alá Marton Manó. A Nagyvárad Estilapban jelent meg folytatásonként a romantikus, boldog várad-korszak ezernyi története, történelmi adomája, csupa olyan eredeti krónika, aminek feljegyzésével a letűnt, regényes kor karakterét rajzolta meg a hozzánk közelálló szerző; elmult híres, színes események tanuja.

A könyv a Nagyvárad Estilap kiadásában január folyamán jelenik meg. Az érdeklődésre való tekintettel a könyvre előjegyzést is elfogad az Estilap (Hegedüs Hirlapiroda) és a Nagyvárad kiadóhivatala.

**Gebrüder Stigl, Mignon
ZONGORA leszállított árban
STERNBERG-nél 4**

Várad-képzőművészek tömeggyűlése

**Együtttes karácsonyi kiállítást
rendeznek**

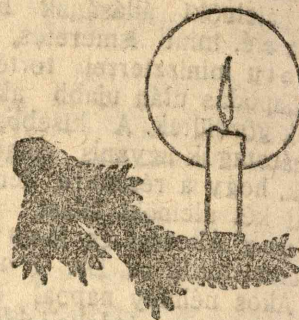
A specializálódás dacára, a háboru utáni idők nem engedték meg az egyéni akciókat. Az idea diadalra jutására összességre van szükség, amely ezért egyöntetű legyverrel és elszántsággal indul a harcra. Így indultak el a képzőművészek is a háboru utáni időkben s diadal volt lelkesedésünknek megérdemelt eredménye. Kiállításuk annakidején esemény volt. De aztán jött egy nagyon szomorú időszak a kiállításoknak. Boldogboldogtalan rávetette magát a közönségre, festőművészsze kiáltván ki magát. Alakultak azután „kulturintézmények” amelyek valóságos sportot űztek a közönség megtevesztéséből, de hála az igazság peritálók erejének, ezek már csak kellemtelen emlékek. Mégis ezek a vállalkozások szinte diszkvalifikálták a „kiállítás” tiszta jelentőségét. Ezt visszaállítani fogtak össze most a legjobb várad-i festőművészek: Barát Mór, Mikes Miklós, Macalik Alfréd, Mikes Ödön és Tibor Ernő, valamint Kara Mihály szobrász. Az együtttes kiállítás keretében az utolsó év munkásságát tárják a közönség elé.

A kiállítók anyagának kitűnő kvalitását szükségtelen külön dicsérni, mert valamennyi tiszta törekvésével megalapozta jó hírnévét.

A kiállítás december 17-én a Heyman kertben nyílik meg.

Nagyságos Asszonyom!

**ha férjét és gyermekeit
Uram! ha feleségét
és családját**

Karácsonyra

**értékes, szép
ajándékkal
akarja meglepni,
úgy táradjon be**

Kálmán Sándor

**ékszerészhez,
Ferdinánd király-ut 3 sz. alá,
ahol a legszebb
és legizlésebb
ékszereket szol-
l és o. csó
árban
vásárolhatja**

**Kérem győződjen
erről személyesen meg**

**Fülsz és abgépást szövegűek min-
den kivételben nagy választékban Le-
mer Márton Rt.-nél.**

Gondoskodjék időében a legmegfelelőbb karácsonyi ajándékról.

**Mesés és ifjúsági könyvek
nagy választékban**

Harminc pompás mese	110.-
Andersen legszebb meséi	160.-
Enom fiók	200.-
Famás bácsi kunyhója	220.-
Benedek: Galambok	120.-
— Kek mesekönyv	300.-
— Arany mesekönyv	300.-
— Katalin	140.-
— Oh szép ifjuságom	80.-
— Rókané komámasz- szony	100.-
— Münhausen báró	140.-
Apróbb gyermekmesék	160.-
— A kis lord	140.-
— A délatrikai arany- keresők	280.-
Jókai: Kis dekameron	300.-
Amicus: A szív	250.-
Kolumbusz Kristóf	240.-
Vadlógó	140.-
A babatündér	170.-
Az élet iskolája	220.-
A legkisebb leány	170.-

**Kapható a
Hegedüs Hirlapirodában.**

gyonlotta a kisfiát, aztán öngyilkos lett egint egy véres családi dráma

háboruban megbomlott, ma sem nyugodnak el. Évek múltán is feltör a talánító kőr, s nem várt új tragédiák megindítója. Ilyen borzalmas dráma a pesti családirtás, amely tegnap számoltunk be. Ma Pozsonyból jön a híre a véres tragédiának. Egy ély megölte a kis fiát, akit agásig szeretett, aztán öngyilkos lett magát.

Partyka István 28 éves ély, aki nemzetiségre nézvéskén és az államfordulat került Pozsonyba, igen es, jóra való ember volt. — ak ellenére, hogy a hábo- szerzett idegbaja a bé- veiben sem javult, sőt ról-napra súlyosbodott, yka mégis rendesen látta munkáját és idővel annyira, hogy borbélyüzletet nyi-

grülbelül egy évvel ezelőtt yka megházasodott. Egy rejicska József nevű nyu- mazott dinamitgyári tiszt- Amália nevű leányát el feleségül. A fiatal par a eljesebb boldogságban élt. Lakásra gondjuk nem mert a leány szüleinél ak.

zidén, augusztusban Party- nak fiuk született. A gyer- szép, erős, egészséges és tt volt, úgy hogy apja és ta egyaránt rajongott érte. yka rendszerint este fél nkor szokott hazajönni élyüzletéből. Tegnap dél- azonban már fél három- hazajött. Egy ideig a bel- szobában tartózkodott és el- zadozott a háromnapos semővel. Valamivel később itte a gyermeket a konyhá- és büszkén mutogatta a szüleinek:

Nézzétek, már mosolyog — és összes-vissza csókol- a kisfiút. Aztán vissza- a szobába.

Pontban fél ötkor revol- verdörrenések zaja rémi- tette meg a konyhában foglalatzkodó nagyszülö- ket.

Öreg Ondrejicska nyomban akart rohanni a szobába, de ajtó zárva volt. Erre neki az ajtónak és betört. A szobában borzalmas látvány t szeméi elé.

A fal mellett lévő ágyon holtan feküdt a háromhó- napos csecsemő. Partyka pedig átlőtt halántékkal leverte a padlón, az ágy mellett.

A halálrémült nagyszülök mban telefonáltak a rend- sere. A rendőrbizottság a tetkezőket állapította meg:

A gyermek balhalántékát

egy hétmilliméteres Men- zerrevolver golyó furta át, a jobbhalántékon jött ki és belefuródott a szemközti lévő falba, Partykának szintén halántékán furódott be a golyó és a jobboldali halántékcsonthba akadt meg.

A gyilkos és öngyilkos bór- bélyt nyomban kórházba szál- litották, ahol rövid szenvedés után meghalt. A detektívek ta- láltak Partyka egyik koffaré-

Klár Zoltán afférja a budapesti törvényszék előtt Szándékos emberölés kísérletével vádolják

— Az Estilap eredeti távirata —

Budapestről táviratozzák: Oriasz érdeklődés mellett kezdte meg a budapesti büntetőtörvényszék dr Klár Zoltán főorvos ismeretes af- férjának tárgyalását. Az ügy elő- ménye az, hogy dr Klár Zoltán, az Ébredő Magyarok Egyesülete- nek helyiségében revolverével rá- lött vitéz Dáner Béla dr gyógyszer- résre, az Éme egyik vezérére.

Dr Klár Zoltán, mint Lovik Ká- roly hírlapíró segéde egy lovagias ügyből kifolyólag kereste fel vitéz Dáner Bélát és provokálni akarta. A másik segéd, Rácz Vilmos volt. Tárgyalás közben Dáner megsér- tette Rácz Vilmost, mire vereke- dés támadt, Dáner arcul ütötte Ráczot. Az atléta természetű Klár te- fogta Dánert, hogy a további in- zultust megakadályozza.

Később, mikor a feleket elvá- lasztották egymástól, dr Klár Zo- ltán újból leült a segédekkel a lo- vagias ügyet letárgyalni.

ben egy levelet, amelyben a súlyosan idegbajos ember a következőket írja feleségének:

„Málcsikám! Szeretlek, édesem, a világ legboldogabb embere voltam. Idegeim nem bírják tovább. Bocsásd meg, amit tettem... Téged akar- talak megmenteni. Segíts magadon, ahogy tudsz, Isten megsegít. Köszönöm eddigi boldogságunkat. Üdvözöllek utoljára fiunkkal együtt. Ke- zeidet csókolom és örökre a tiéd: István.”

A levél szövege néhol kissé elmosódott. Tisztán láthatók az írás közben rája hullott köny- nyek.

Ekkor váratlanul megjelent elő- te újból Dáner, aki

minden bevezetés nélkül önkiel, teljes erejével erro- vágta.

— Zsidó, veled így kell bánni, — mondotta vitéz Dáner Béla — meglepett Klárnak, aki felindula- sában és haragjában előkapta re- volverét

és rálőtt az őt inzultáló ébredő vezére. A lövés szerencsére nem talált.

Az ügyészség szándékos ember- ölés bűntettének kísérletével va- dolja dr Klár Zoltánt. A tárgyalás megnyitása után a vádlott kijelen- tette, hogy nem érzi magát bűnös- nek. Őt megtámadták és jogosan védekezett.

A tárgyalás nagy izgalmak kö- zött folyik, mint tanuk, az összes ébredő vezérek felvonulnak a bi- róság előtt.

Az egész utca beszél... Érdekes nőtartási per a váradi járásbíróság előtt

A közmondás azt tartja, hogy: nem zörög a haraszt, ha nem fúj a szél. Nyilván ez a meggondolás vezette azt a derék nagyváradi férjet is, aki felsége ellen azt a vá- dat emelte, hogy... az egész utca beszél róla. Ambár az is leher, hogy az „egész utca” tetemrchivá- sa csak olyan felszeg demonstra- ció volt, amivel a jóra való ember a maga javára szerette volna billen- teni az igazságszolgáltatás polgári serpenyőjét. Az eset különben, amely a Bajor járásbíró előtt le- folyt tárgyalás során vált ismere- tessé, a következő:

A pert a menyecske indította az ura ellen és pedig megfelelő nő- tartásért, mivel, hogy az ember ci- hagyta őt.

— Hát aztán miért hagyta el a feleségét? — kérdezte Moldovan táblabíró, a tárgyaláson.

— Mindjárt az első nap történt, — adja meg a magyarázatot a rendőr, ugyanis, mint férj, ugyanis, mint alperes — tudniillik meg- tudtam róla, hogy már egy évig élt egy emberrel: egy pentonierrel, a Regátban...

— Hazugság! — szakította felbe a kis asszony, sohasem voltam a Regátban, sohasem éltem semmi- féle pentonierrel!

— Nos — kérdezte a bíró — mi- vel tudja bizonyítani a dolgot?

— Bizonyítani? Minek azt bíró ur bizonyítani, amiről az egész ut- ca beszél?!

Öszintén szólva nem tudjak, hogy az elkeseredett férj melyik utcára gondolt. Ami azonban meg- bocsátható, hiszen maga a bíró sem igen firtatta az utca közelebbi vonatkozásait. Ellenben arra mar kíváncsi volt, hogy voltaképpen ki is az, aki az asszonyka előéletéről pontos adatokakl tud szolgálni.

— Mely tanuknak a kihallgata- sát kéri? — kérdezte az alperes- ből panaszkodó vedlett embertől.

— Mondom, hogy az egész utca beszél!

— De hát kicsoda? Neveket, neveket mondjon!...

Szünet. A megcsalatozott férj sehogysem tudta megmagyarázni, hogy az utca fogalma alatt tulaj- donképpen kit, vagy kiket értett. És ilyenformán nem tudott beje- lenteni egyetlen tanut sem.

A vége pedig az lett, hogy a bi- róság elmarasztalta havi kétszáz- ötven lej tartásdíj fizetésében. Amit az elkeseredett férj váltig rosszal és nyomban megtelebbe- zett. Hogyisne! Mikor az egész ut- ca beszél...

Békés megállapodás a Lőblé-gyár hitelezői között

Az elmúlt napokban hírt ad- tunk arról, hogy a Temesvári Műmalom r.-t. 871 ezer lej kö- vetelésének érvényesítése cél- jából a csődeljárás bevezetését kérelmezte dr Lőblé László ellen.

A hitelezők tegnap délután együttes értekezletet tartottak a Kereskedelmi Csarnokban. Hosszas vita után dr Lázár Aurél propozícióját fogadták el és kimondották, hogy a likvi- dáló bizottságot újabb négy taggal egészítik ki. Az új ta- gokká Papadoff Tódor bankigazgatót, dr Roxin György kincstári ügyészt, Balog Leó Lajos igazgatót és dr Groszmann Samu ügyvédet választották meg.

Romain Rolland súlyos beteg

— Az Estilap eredeti távirata —

Geniből jelentik: Romain Rol- land, a világhírű író, aki mástiél évtized óta a Geni-tó partján Vil- leneuve helységben lakik és dolgo- zik, súlyosan megbetegedett. Régi szívbaja kiújult és a tünetek olya- nok, hogy orvosai már életéért ag- gódnak. A század ez egyik legki- valóbb szellemét a világ minden részéből elárasztják jókívánságok- kal. Öreg nővére, aki egész éle- tén át mellette volt, teljes odaadás- sal ápolja.

Sztrájkba lépeli nyolcezer pesti fuvaros

— Budapesti tudósítónktól —

A pesti fuvarozó munkások tegnap esti gyűlésükön kimon- dották a sztrájkot. Ma reggel valamennyien, nyolcezer fuvarozó munkás sztrájkba lé- pett. A sztrájk oka az, hogy egy év alatt 465.000 koronáról négyszázezerre szállították le hetibérüket. A sztrájk erősen megbénítja a szénzállításokat.

Megszűnnek a reggel 8 órai járás- bíróági tárgyalások

A legutóbbi időben — mint ismeretes — a nagyváradi já- rásbíróság is bevezették a reggel nyolc órakor kezdődő tárgyalásokat. Mondanunk sem kell, hogy a korai kezdet nem nagyon volt inyére az ügyvédeknek és a jogkereső közönségnek. Január elsőjétől kezdve meg fog szünni ez a helyzet és a tárgyalások — a városi járásbíróságban — ismét 9 órakor fognak kezdődni.

KÉRDÉS

— Mondja, kedves bátyám — ugratják az agglegényt — miért nem nősül meg? Ugyis van egy nő, akitől nem idegenkedik?

— Igaz, — mondja az öreg — de ha azt a nőt feleségül ve- szem, hol töltöm azután az es- téimet?

Január
19
SÁNDOR ERZSI
kamara énekesnő
egyetlen hangversenye

Színház

HETI MŰSOR:

Csütörtök: Orlov, operett újdonság hatodszor. Sorozat szám 87.
Péntek: Orlov, operett újdonság hetedszer. Sorozat szám 88.
Szombat délután fél 4-kor: **Lyon Lea**, olcsó helyárral.
Szombat este: Orlov, nyolcad-szor. Bérleten kívül.
Vasárnap délelőtt 10 órakor: **A városi színház művészeinek Madas Matinéja**. Sorozat szám 90.
Vasárnap délután fél 3-kor: **Dolly** operett újdonság, mérsékelt helyárral. Sorozat szám 91.
Vasárnap délután fél 6-kor: **Bizanc**, mérsékelt helyárral.
Vasárnap este: Orlov operett újdonság kilencedszer. Sorozat szám 93.
Hétfő este: Névtelen hajó, drámai újdonság először. A bérlet.
Kedd: Névtelen hajó drámai újdonság másodszor. B bérlet.
Szerda: Orlov, operett újdonság tizedszer. Bérletszünet.

Miért nem tapsol a közönség a váradi színházban?
Érdekes nyilatkozat a színházi sikerről

A színház tájékán sokat panaszkodnak mostanában egy újabban feltűnt jelenségről, a mely nem csekély mértékben befolyásolja a színészek teljesítményét. Arról van ugyanis szó, hogy a nagyváradi publikum a siker külső jelénél a tapssal erősen takarékoskodik. Gróf igazgató szakítva a múlt hagyományaival, megszüntette a klakkrendszert és a színházból eltűntek a hivatásos lelkesedők. Ezuttal a színház elsőrangú tagjai is sokkal komolyabban fogják fel hivatásukat, semmint egyéni sikerük hathatós előmozdítása végett pártokat szerveznek. Az igazi művész, aki a színpadon igyekszik képességeinek javát adni, természetesen találja, hogy a publikum a teljesítmény feletti elismerését külső formában is kifejezésre juttatja.

A publikum véleménye szerint a nagyváradi színház ezidei társulata művészi szem-

pontból felülmúlja az előző esztendőket. A szezon elejétől kezdve úgy a prózai, mint az operett-személyzet pompás előadásokat produkál. Siker sikert követ és mégis, soha olyan kevés taps nem esett a színházban, mint mostanában. Éppen a legutóbbi Orlov előadás volt éreztető, hogy az egymást követő slágerszámok nyomán alig volt egy cseppnyi taps. Pedig a színházi közönség krémje, az A bérlet volt a színházban. Valahogyan azt érezte mindenki, hogy a váradi publikum egy része nem tartja már elegáns gesztusnak a tapsot.

A különös jelenségről egy régi színházi ember a következőket mondotta:

— A sikernek nem mindig velejárója a taps. A színésznek természetesen jól esik az elismerés hangos megnyilvánulása, azonban, hogy őszinték legyünk, még metropolisokban is hivatásos klakkörök indítják meg a siker lavináját. Váradi is így volt a legutóbbi időkig. Előfordult az is, hogy a tapsokban megnyilvánuló ünneplés spontán jött. Ennek azonban az volt az oka, hogy a multban az elkényeztetett nagyváradi közönség egyre kevesebb jó előadást kapott és őszinte örömet keltett számára egy-egy jó előadás, amikor elhalmozta a színészeket szeretetének minden jelével. Az idén más a helyzet. Elsőrangú művészek jó előadást produkálnak. A közönség talán már bele is fáradt a sok jó előadásba. Ma már természetesen találják, hogy a nagyváradi színházban jó előadások legyenek és minden jel szerint ez a megszokás az oka, hogy a közönség fukarkodik a tapssal.

De lehet az is, hogy spleen, sőt ha éppen a tegnapi esti közönségről van szó, valószínű a némi nagyképszerűsége valló összehasonlítás a pesti és bécsi előadásokkal. No de ez nem kell, hogy elkedvetlenítse a színészeket.

Mennyasszonyi kelengyékre **vásznak**, chiffonok, batistok lemegeiből készült minőségben **Leitner Márton Rt.**-nél.

Most vegyen női kalapot a

KLEIN SIMON

cégnél Ferdinand király (Rákóczi)-ut 5. Park-szálloda épület

karácsonyra,

ahol minden egyes kalapvásárláshoz a babájának (babakalapot) egy ingyen kalapot kap 1896

* A karácsonyi DIE DAME 70 leírt kapható a Hegedűs Hirlapirodában.

A SZÍNHÁZI IRODA HIEREI

— Az Orlov diadala. Minden előadás után jobban és jobban bebizonyosodik, hogy az Orlov színház összes operett újdonságai ellenállhatatlanul diadalmaskodott Nagyváradon is. Az eddigi zsúfolt házak mutatják, hogy a közönség minden igényét és vágyát kielégíti ez a pompás, szép meséjű és gyönyörű muzsikájú operett, melynek kiállítására és előadása szinte páratlanul áll az egész erdélyi magyar színészetben. A szem nem tud betelni annak a sok szépségnek az áttekintésével, amely ott káprázik, ragyog és csillog a színpadon, díszletekben és ruhákban. Nem tud betelni a szem a nagyszerű táncok látásával sem és a fülünk áhítattal issza be a melodikus simulekony és hangulatos finomságait. Az Orlovot a modern operettek királyának lehet nevezni, mert a komoly színpadi művészet éppen úgy érvényesül benne, mint a kacagtató humor, a változatos revüszere harmadik felvonásban. Az Orlov 9 csodájáról beszélnek az egész városban és ez a 9 csoda megérdemli, hogy a kitűnő operettet mindenki megnézzé. Ezen a héten minden este színpadra kerül a színház sláger operettje, még pedig abban a szereposztásban, amely a premier és az utána következő előadások sikerét biztosította. A főszerepeket Zöldhelyi Anna, Bellák Aranka, Tompa, Páger, Stoll, Sós, Tompos és Bereng játsszák.

— **Lyon Lea.** Szombat délután olcsó helyárral mellett Bródy Sándor nagy hírű zsidótárgyú háborús drámája a Lyon Lea kerül színre, a címszerepben L. Hollós Juciva, a többi szerepeket pedig Benes Ilona, Darvas, Lengyel, Stoll, Sós, Tompos és Bereng játsszák.

— **Dolly és Bizanc.** Vasárnap délután két előadás lesz a színházban, fél 3-kor a rendkívül nagy sikert aratott Dolly kerül színre, melynek főszerepét ez alkalommal is Bellák Aranka, a többi szerepeket pedig H. Körösi Juci, Simon Evi, Tompa, Páger, Sós, Stoll, Darvas játsszák. — Fél 6-kor Herczeg Ferenc örökbecsű történelmi drámáját a Bizancot játssza a drámai társulat, melynek legjobb tagjai Jósika Mici, H. Körösi Juci, Benes Ilona, Petróczy Aliz, Tóth Elek, Sós, Stoll, Hetényi, Tompa, Ocskay, Lengyel, Gróf, Darvas és Bereng alakítják.

— **Névtelen hajó.** Hétfőn este A bérletben egy világsikerű irodalmi remek mutat be a drámai társulat: A Névtelen hajó. Ez a szenzációs dráma témájánál fogva is a legnagyobb érdeklődésre tarthat számot, mert a Névtelen hajó nem más, mint az a hajó, melyen a halottak lelkei eveznek a tulvilág felé. A Névtelen hajó főszerepeit a társulat legjobbjai játsszák, Benes Ilona, H. Körösi Juci, H. Csillag Emmy, Darvas, Lengyel, Stoll, Sós és Bereng. A Névtelen hajó kedden B bérletben is színrekerül.

— A vasárnap délelőtti Madas Matiné. A Madas-alap javára rendezendő vasárnap délelőtti előadás műsora most kezd a maga teljes nagyságába és szépségébe kibontakozni. A Matiné műsorának keretében a társulat művészgárdáján kívül Nagyvárad társadalmának kiválóságai is fellépnek. A

műsoron szerepel egy cseleget, egy terzet, Czeglédy Énekszám, Baranyai Jolán énekszám, Pinter Böske énekszám és a színpadi tagjai közül P. Gaizler Ocskay, Lengyel Vilmos, Darvas.

Szeret olcsón vásárolni?

Nyakkendőt, harisnyát, szálkát, **CHIC-áruházban** Reg. Ferdinand

Halálos bányászszere cséllenség Miskolcra

— Budapesti tudósítónk távra

A szendrői kőszénbányában személyfelvonó lezuhant és a nyászok közül többen életveszélyes sérüléseket szenvedtek.

Szombaton reggel a rendszert munkaváltás volt. A bányászok felvonón igyekeztek a mélyébe, alig járt azonban az ut egy negyed részén, amikor borzalmas zajt hallottak a feljáróban állók, a következő pillanatokban a felvonó 45 méter mélységre zuhant. A helyszínen nyomban megjelent az üzemvezető mérnök, az igazgató, a többi nyászok és a falu lakosai rohantak a helyszínre, mert a hírek keltek szárnyra, hogy a sereg bányász halt meg. Mind a saját hozzátartozóját kereső pár pillanat múlva megállapították, hogy mindössze egy halott és néhány sebesült van. Petrovics Gábor akinek életbenmaradásához a remény. Rajta kívül súlyos megsebesült öt bányász, akik a láb- és kéztörést szenvedték a lezuhanás következtében. A bék sebesülése könnyebb.

A megindult vizsgálat megállapította, hogy a szerencsétlen esemény okozta, hogy az erős hideg a felvonó kötele megfagyott és pattant a korongról.

SPORT

Korcsolyaverseny a nagyváradon. E hó 20-án vasárnap délelőtti a Nagyvárad Sportklubja az idej első korcsolyaversenyt a ligeti tavon lévő tünő jégpályán. A verseny gyors- és műkorcsolyázók között lesznek kiírva, még nemcsak a felnőttek, hanem mindkét nembeli ifjúság és a rekek részére is. A közelgő feltételek és a műkorcsolyázókra előírt gyakorlatok megfigyelésére a ligeti jégpályán egyes számok győztesei és a kivetteli korcsolyázók is megkapják. A verseny 20-án, vasárnap délelőtti 10 órakor kezdődik, ugyanezen nap pedig nagyobb szabású jégünnep lesz, melynek programját a napkiadásunk közölni fogjuk.

Haldek János
1439 Str. Vlahuța (Szt. János)-u.

Olcsó karácsonyi vásár a Lux-áruházban
Készítjük. harisnyák. rövidárak 15%-al olcsóbbak

Dr Balázs Jenő ma reggel megszökött az elmekórházból

Holnap járt volna le a megfigyelésre előírt határidő

reggel félnyolckor dr. Balázs Jenő ügyvéd, — aki három előbbi fideségét több kes-
sall súlyosan megsebezte —
mekórházból, ahol rendőri
velet mellett megfigyelés
állott, megszökött.

szökést néhány perccel be-
szétek ugyan, de ez az idő
leg volt arra, hogy Balázs or-
fizetere rendelt rendőr elől es-
külhessen. Balázs Jenő egy-
a városba indult és utköz-
több ismerőseivel is találko-
akiket feltűnően barátság-
dózkodt, de akik érthető mo-
artózkodtak a zavartan visel-
ügyvéddel hosszasan el-
álmá.

utts Dezső, a Nagyvárad
atára a Ferdinánd király
bezi) uton találkozott Balázs
el, aki amint megpillantotta,
lépett:

Jó reggelt Szörkesztő ur!
Na mi van magával Balázs?
Erdezte Szűts Dezső.
Semmi kérem. Megyek a fe-
emhez a zsidókórházba — és
othagyta a meglepett új-
5 méter
ot.

elmekórház igazgatósága
s Jenő szökéséről azonnal je-
st tett az államrendőrségnek,
széleskörű nyomozást indi-
a szökésben levő ügyvéd kéz-
ítésére. Megállapította a
eg. Minori nyomozás, hogy Balázs az
át ke-
tőre kirendelt rendőr felvál-
megállap-
közben azzal az ürüggyel,
egy ha-
a félreaso helyre megy, jutott
vics Gá-
elmekórház épületéből.
szához
ül sul-
sz, akik
szenvet-
leben. A
yebb.
lat meg-
cséltlen
rös hido-
agytott

te, hogy a Balázs őrzésére kiren-
delt rendőr szintén kereste a szö-
kevényt, ő azonban nem jelentke-
zett a kórházban.

Beszéltünk több szemtanúval,
akik a reggeli órákban a munkas-
biztosító udvarán találkoztak Ba-
lázssal. Elhaladt mellettük, de
ők — érthető okokból — nem
merték megszólítani.

A szökevény önként visszatér

Dr Balázs Jenő eltűnéséről a
rendőrség kéllő időben értesítést
kapott és azonnal intézkedett, hogy
a zsidókórház és Balázs Péve-
utcai lakását detektívek tarták
megfigyelés alatt és amennyiben

ott jelentkezik, tartóztassák le. A
késelő ügyvéd, ugylátszik megsej-
tette, hogy detektívek keresik és
előrelőtt féltenegy órákor —
mintha mi sem történt volna —
váratiánul visszatért az elme-
gyógyintézetbe. Itt elmondotta,
hogy édesanyja számára volt vala-
mi üzenete és minthogy nem talált
senkit, aki az üzenetet továbbíto-
ta volna, maga kereste fel édes-
anyját. Erősen tiltakozott az ellen,
mintha ő az elmeigógyintézetből
meg akart volna szökni. Ellenke-
zőleg, ő ott igen jól érzi magát.

Az elmeigógyintézetben egyéb-
ként éppen ma fejezték be Balázs
megfigyelését és dr. Rusdea György
igazgató főorvos a vizsgálat ered-
ményét ma közli hivatalosan a
rendőrséggel.

A hivatalos vizsgálat szerint Ba-
lázs Jenő nem elmebeteg, azonban
idegállapota erősen megviselt, ál-
lándó lellemi érzései vannak, úgy,
hogy feltétlenül ideggyógyászati
kezelésre van szüksége.

Értesülésünk szerint az ügyész-
ség intézkedésére dr. Balázs Jenőt
átzállítják a rabkórházba, ahol
erős felügyelet mellett részesítik
majd orvosi kezelésben.

Elhalasztották a Löblé-gyár csődtárgyalását

A Sátor-gipszgyár ellen elrendelték a csődöt

A Löblé szeszgyár ügye, ugylát-
szik nyugvóponttra jut.

Mint lapunk más helyén megem-
lítjük, a hitelezőknek a Kereske-
delmi Csarnokban tegnap tartott
értekezletén előtérbe nyomult a
békés megoldás lehetősége. Talán
ennek a körülménynek is tulajdo-
nitható, hogy a mára kitűzött csőd-
tárgyaláson éppen a felek kértek

újabb terminust, amit a bíróság
január 29-én jelölt meg.

Ezzel szemben befejezést nyert
ma a bíróság előtt a Sátor Mór
és fia gipszgyárnak a csődügye,
amely egy év óta húzódik már.
Kovács Miklós dr. csődbíró elren-
delte a Sátor-cég ellen a csődöt
és csődtömeggondnokul dr. Barc
Györgyöt rendelte ki.

Szemevilágát veszti

a pesti családirtás egyetlen életben maradt áldozata

A kis Hajdu Kató vallomása a tragikus éjszakáról

— Budapesti tudósítónk távirata —

A Rókus-kórház Csáky-utcai
halottaskamrájában négy egy-
szerű fókoporsóban fekszik a
nádor-utcai családirtás négy
áldozata. Hajdu Gyula nyu-
galmazott csendőrszázados,
Hajdu Gyuláné, az öteszten-
dős Hajdu Andor és a hété-
éves Hajdu Juci tetemei
holtamerevült arccal, megbé-

kélten egymással, társad ilom-
mal, emberekkel, hirdetik a mai
gazdasági rend igaztalanságait.
Egész napon keresztül óriási
tömegek keresik fel a szomorú
helyet. A család tagjai készül-
nek a temetésre, amely szer-
dán fog végbemenni.

A családirtás ötödik áldo-

zata a tizenötésztendő
Hajdu Kató előreláthatóan
életben marad, de minden
valószínűség szerint örök-
re elveszti szemevilágát.

Dr. Hülll. Hümér rókus-
kórházi sebészfőorvos tegnap
megoperálta az erős szerveze-
tti fiatal leányt és a műtét sze-
rencsésen sikerült. Az operáció
alatt megállapították, hogy a
golyó a szerencsétlen sorsu
kisleány agyát elkerülve, a
baloldali szemüregén keresztül
jött ki.

A műtét után Hajdu Kató
pár pillanatra visszanyerte
eszméletét és orvosainak el-
mondotta, hogy

csak arra emlékszik, hogy
a tragikus éjszakán édes-
apja többször az ágyához
jött és össze-vissza csó-
kolta.

Másra nem emlékszik.

A családirtó Hajdu Gyulának
egyik kártérítési perét tár-
gyalta tegnap a budapesti tör-
vényszék. A per egy villavá-
sárlásból keletkezett. A pert
Hajdu Gyula elvesztette és
huszmillió korona megfizetésé-
re ítélték.

A budapesti főkapitányságon
tegnap megjelent Hajdu Pál
ipariskolai tanár és Hajdu
Lajos pestszentlőrinci postafő-
nök, az öngyilkos Hajdu Gyu-
la fivére, akik kijelentették,
hogy

készségesen kilizették vol-
na szomorú véget ért fi-
vérük minden adósságát,
de az elhunyt pénzügyi ba-
laiban sohasem fordult
hozzájuk.

Hajdu Gyuláné hozzátar-
tozói Kassáról ma Budapestre
érkeztek és ők intézkednek a
temetés felől.

Előadás

a természetes halálról

Az Ateneum Roman ol-
novezésű szabad-egyetem leg-
utóbbi kulturális délutánján
Bota György tankerületi fő-
igazgató „A természetes halál
problémája” címen tartott elő-
adást. Előbb ismertette a ter-
mészetes halálról szóló címé-
leteket: a Weissmann-,
Maupas-, Minot, Mees-
nikoff- és más teóriát. Ki-
hangsúlyozta, hogy az élet
értékét és értelmét nem az
évek száma, hanem magának
az életnek intenzitása, ritmusa
képezi. Az emberi halál értel-
méről beszélve Bota főigaz-
gató, analizálta Paul Bour-
get-nek „Szemközt a ha-
lállal” című regényét, amely
szerint a halálnak csak akkor
van értéke, ha áldozatot jelent.
A mélyenjáró előadást a jelen-
volt nagyszámu közönség lel-
kesen megtapsolta.

**Íralkozzon be
a Hegedűs
Kölcsönkönyvtárba**

Amerika Európa ellen

Több áldozatot nem hoz volt szövetségeseiért

— Az Estilap eredeti távirata —

aw-Yorkból kábelben jelen-
A külügyi bizottság ta-
ában Kellóg államtitkár
szenzációs beszédet
Amerikanak Európához
viszonyáról. Kijelentette,

lág gazdasági konszolidáció-
ján, de

Európa érdekében több
áldozatot nem hozhat.

A háboru után Európa szaba-
dulni igyekezett a régi szövet-
ségek rendszerétől, amelyek
csak katonai szövetségek vol-
tak. A legutóbbi események
teljesen igazolják Amerika ál-
laspontjának helyességét. —
Csak kölcsönös bizalommal le-
het elérni a békét.

A külföldi adósságokra néz-
ve kijelentette, hogy habár so-
kan úgy vélik, hogy Amerika
liberalisabb is lehetett volna
szövetségeseivel szemben és
követeléseiből engedelményeket
kellett volna tennie, de aki is-
meri Amerika viszonyait, jól
tudja, hogy

ez teljes lehetetlenség és
Európa semmiféle enged-
ményre nem számíthat.
Az adósságok rendezése
feltétlenül szükséges.

Freund Benjámín ékszerész üzletét

kényszerűségből ideiglenesen Saguna (Kapucinus)-utca 16. alá helyezte át. Órákat, ékszereket, látszert leszállított árban árul. Aranyat, ezüstöt, briliántot magas árban vesz. 2212

APRÓ HIRDETÉSEK

LAKÁS

KÜLÖNBEJARATU butorozott szoba kiadó. Pollák, Nicu Filipescu (Szarvas) sor 17. 368

ALKALMAZÁS

INTELLIGENS urinő vezető házvezetőnőnek magános urhoz vidékre elmenne. Cim Hegedüs Hirlapiroda. 321

RAKTARNOKNAK vagy irodaszolgának ajánlkozik megbízható ember. Cimet a Hegedüs Hirlapirodába kér. 325

HAZMESTERI állást keresek. Cimet Hegedüs Hirlapirodába kérek. 307

ÉRETTSÉGIZETT fiatalember több évi irodai gyakorlattal állást keres. Cimet Hegedüs Hirlapirodába kér. 338

INTELLIGENS özvegy házvezetőnő állást keres vagy jobb háznál főzést is vállal, vidéken is. Cim a kiadóba. 346

ELBOCSAJTOTT családost fűtővizelő, bármilyen állást elfogad. Cim Hegedüs Hirlapirodában. 365

GYERMEKEK mellé német vagy magyar lányt keresek. Márk Béláné, Vitéz Mihály (Nagypiac) tér 11. 363

MINDENES főzőnő felvétetik a Klein Simon kalapüzletbe, Ferdinánd király (Rákóczi) ut 5. 364

ROMAN, német nyelvtudással gyermekszerező kisasszony 1-2 gyermek mellé ajánlkozik. Rimánóczy-utca 4. házmesternél. 360

FŐZNI tudó izraelita leány vagy asszony felvétetik Ullmann Mórna Vitéz Mihály (Nagypiac) tér 8. 357

ADÁS-VÉTEL

BERLINI házakat magas áron megvételre keresek. Ajánlatokat „Mercur” jellegre a Hegedüs Hirlapirodába kérek. 310

ELADÓ egy kabáttra való nagyon szép szövet rendkívül olcsó áron. Megtekinthető a Nagyvárad kiadóhivatalában. 214

IRÓASZTALOK nagy műhelybe vagy varrodába alkalmas, munkaszatlok, puldok eladók. Cim a Hegedüs Hirlapirodában. 247

TIZ kötetes magyar Bréhm állatvilág című sorozatát megvételre keresem. Cim Hegedüs Hirlapirodában. 270

36-os hócipőt megvételre keresek. Cim a Hegedüs Hirlapirodában. 367

PIANINOT bérbe, esetleg megvételre keresek. Cim Hegedüs Hirlapirodában. 215

100 kötetes, diszkötésű Jókait megvételre keresek. Cim a Hegedüs Hirlapirodában. 352

SZÖRME ujdonságok Leichner-nél, Giorogariu püspök (Uri) utca 4. szám. 1852

HÓCIPÓ sarkalást, talpalást 24 órán belül elkészítem, Kohn Saguna (Kapucinus) utca 5. suterem Take Jonescu (Körös) utca 8. 361

TÜZALLÓ iratszekrényt keresünk megvételre. Ajánlatokat Nagyvárad Agrár Takarékpénztárba kérünk. 339

MAGA még nem tudja, hogy gyári árban vásárolhat mindenne-mű vászon, len, damaszt- és lengye-árut 30, 60, 90, 120 és 150 napra beosztott heti vagy navilizetési feltételekkel a most megnyitott Textil Centrala gyári lerak-tában Bulev. Regele Ferdinand 18.

Bámulatos olcsón vásárolhat arany, ezüst és briliáns-ékszereket, OMEGA, DOXA és SCHAFFHAUSEN-órákat, kínai ezüst dísz-tárgyakat, díszbresztöket. Óriási jeggyűrű választék. 2258
KLEIN ékszeráruházában Strada Avram Iancu (Kossuth-utca) 4. szám.
Finom szemüvegek és lorgnetek igen olcsón. Kérem kirakati árait figyelni!

Megváltoztatja felfogását —

2256-II

ha iszik egy üveg

DREHER-féle

DACIA extra
special sört

és rá jön, hogy télen is jó sört inni!

Hócipő talpalásokat és javításokat

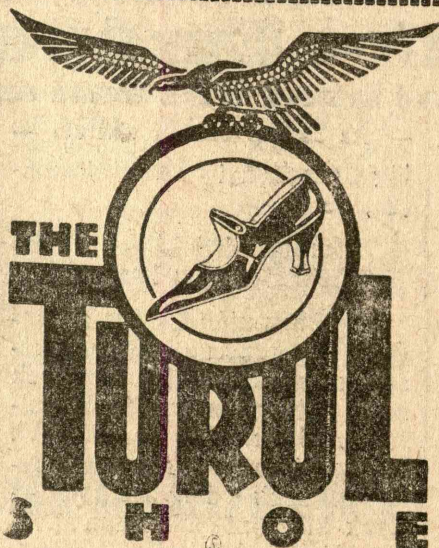
gyorsan és pontosan készítek Kohn Str. Tache Jonescu 8. és Str. Saguna (Körös-utca) 8. 362

Olcsó árak! Karácsonyi ocás! Ritka alkalom!

Üzletátalakítás miatt az összes kisebb olcsó díszárgyakat minden elfogadható árban elárulom. 1800

STERNBERG, Bul. Reg. Ferdinand 14.

Legjobb
karácsonyi
ajándék!

1039

Karácsonyi ajándék-

nak bámulatos olcsón vásárolhat órákat, ékszereket, arany, ezüst briliánt és chinaezüst díszárgyakat

Herbst ékszer és óra-áruházában,

Regina Mária (Bémer)-tér 1 sz. alatt
Figyelje a kirakati árait 1880

KÜLÖNFÉLÉK

KITUNO főzőnő alkalmi főzést vállal. Zsurokat elkészít, elegánsan szervíroz. Cim Hegedüs Hirlapirodában. 326

EGY 8 hónapos kislány örökbe kiadó. Cim a kiadóba. 358

6-án a Kath. Körben elvesztett ridikült tartalmával együtt tulajdonosa átveheti a Hegedüs Hirlapirodában. 359

PIANINO bérbe keresteti lázs Ep. Pável utca 7.

GÉPAJOUROZAST a legkivitelben, 5 leírt méterét Erbstein, Cuza Voda (Szacs-utca 28.

Aprított és hasábos fát

azonnal házhoz szállít

SCHWARTZ fatelep

Str. Horia (Báthori-u.)

Telefon 7-08.

Ridikülő

gyártását megkezdett

azokat

eredeti gyári árban áruljuk

Nagyvárad Bőrönd és Táskagyár

Cuza Voda (Szacs-utca)

Vásárlás előtt saját érdekében tekintse meg

Back Berná

Mária királyné (Bémer)-tér 1 sz. alatt ujonnan bevezetett üzletét, hol

butorszővet, hencsertakró, szőnyeg, ablakfüggöny- és asztalterítők

legolcsóbban és legnagyobb választék mellett szerezhetők be

Sonnenfeld Adolf-nyomda

Nagy választék
Olcsó árak
Szolid minőség
Szép kivitel

Piața Regina Maria
Str. Avram Iancu 1.
(v. Kossuth-utca)